

NPVI – krovna skupina

Predšolska vzgoja

Silvija Komočar

Ljubljana, 26. 10. 2023

Učinki predšolske vzgoje

- **Politika predšolske vzgoje in njeni dolgoročni učinki**

Poleg političnih interesov za ohranjanje gospodarske konkurenčnosti Evrope se v zadnjem času poudarja pomembnost kakovosti predšolske vzgoje, saj so številne študije pokazale, da ima visokokakovostna predšolska vzgoja v zgodnjem otroštvu izjemno pozitiven in dolgoročen učinek na otrokov razvoj.

- **Visoko usposobljen kader**

Poudarja se potreba po visoko usposobljenem kadru v vrtcih, saj je kakovost storitev neposredno povezana z usposobljenostjo osebja (izobrazba in kompetentnost).

Vključevanje v vrtec – dostopnost in kakovost

- **Dostop** do organizirane predšolske vzgoje ima pomembno vlogo pri zmanjševanju razlik med otroki iz različnih družbenih razmer.

Vključenost v vrtce je še posebej pomembna za otroke, z manj ugodnim izhodiščnim položajem zaradi različnih dejavnikov kot so revščina, invalidnost ali izhajanje iz romske ali priseljske skupnosti.

- Enako kot dostop do vrtcev pa je za zagotavljanje dolgotrajnih učinkov predšolske vzgoje pomembna tudi **kakovost** vzgojno-izobraževalnega procesa.

Enakost in pravičnost v izobraževanju

- **Enakost:** skupna skrb za človekovo dostojanstvo; udeležbo vseh v gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju; glas za vse skupine pri odločitvah, ki vplivajo nanje; in praznovanje raznolikosti.
- **Enakost v izobraževanju=različna obravnava posameznikov** (otroci imajo različne potrebe in izhodišča, povezana s psihološkimi, zgodovinskimi in strukturnimi ovirami).
- **Pravični sistemi** zagotavljajo, da so izidi izobraževanja neodvisni od socialno-ekonomskega ozadja in drugih dejavnikov, ki vodijo v izobraževalno pomanjkljivost, ter da se obravnavajo specifične učne potrebe posameznikov.

Delež vključenih otrok v slovenske vrtce

Šolsko leto 2022/23

- **(1-5let): 84,6%;**
- **(4-5 let): 94,3%**

Spodbujanje vključevanja otrok v vrtce

- **Ohranjati ozaveščanje:** Nепrestano ozaveščati javnost o pomenu predšolske vzgoje in izobraževanja ter spodbujati vključevanje otrok v vrtce.
- **Širitev vrtčevskih kapacitet:** Nadaljevati z investicijami v gradnjo in razširitev vrtcev, še posebej na območjih, kjer obstaja večje povpraševanje po vrtcih.
- **Nadaljnje izboljševanje kakovosti vrtcev:** Nепrestano vlagati v izboljšanje kakovosti predšolske vzgoje in izobraževanja.

Spodbujanje vključevanja otrok v vrtce

- **Posebna pozornost ranljivim skupinam:** Razviti posebne programe in podporo za ranljive skupine otrok z namenom zagotavljanja enakega dostopa do vrtcev.
- **Aktivno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi:** Okrepiti sodelovanje med lokalnimi oblastmi, šolami in družinami, da bi identificirali ovire za vključevanje otrok in oblikovali prilagojene rešitve.
- **Nadaljnje finančno spodbujanje:** Povečati finančne spodbude, kot so subvencije za starše, zlasti za družine z nižjimi dohodki, da bi omogočili enostavnejši dostop do vrtcev.
- **Krepiti zakonodajo o enakih možnostih:** Nadgraditi zakonodajo in politike, ki spodbujajo enake možnosti za vse otroke in preprečujejo diskriminacijo na podlagi različnih dejavnikov.

Kakovostni programi vrtca

- Sodobna organizirana predšolska vzgoja v središče postavlja OTROKA
- Sodobne paradigme upoštevajo otrokovo kompetentnost → vključenost → participacijo

Razmerje med odraslimi in otroki, število otrok v oddelku:

uskladiti normative (kadrovske, prostorske, tehnične),
ukiniti „fleksibilni normativ“ (17. čl. Zvrt!)

Družbeni razvoj in potrebe po novih znanjih v vrtcih

- **Trajnostni razvoj**
- **Digitalizacija**
- **Podnebne spremembe**
- **Samooskrba**
- **Večkulturna družba**
- **Nove različne in številne kompetence vzgojitelja**

KAKOVOSTNI PROGRAMI VRTCA (pedagoški kader)

številne in
različne
kompetence
vzgojitelja

visoko
usposobljeni
vzgojitelji

postopoma
2
diplomirani
vzgojiteljici

profesionalni
razvoj skozi
prakso, ob
vsakodnevnem
pedagoškem
delu

KAKOVOSTNI PROGRAMI VRTCA (sistemski dejavniki)

Povezanost
izobraževalne
ga sistema po
celotni
vertikali

Delovni
pogoji

Mehki
prehodi po
vertikali,
povezovanje

zakonodaja
(normativi,
previdnost pri
spremembah
org. oblik
vrtcev!)

Področja, ki zahtevajo posebno pozornost

- spodbujanje razvoja socialno-čustvenih kompetenc (pri vseh deležnikih)
- načrtno spodbujanje gibanja na vseh področjih dejavnosti
- obravnavanje tem, ki so pogosto prezrte ali občutljive, kot so smrt, nasilje, vojna, nacionalizem, diskriminacija v vseh oblikah, enakost spolov
- okrepitev svetovalnih služb
- Nujno je potrebno poiskati rešitve za podporo ohranjanja materinščine otrok beguncev in tujcev, ki se vse bolj vključujejo v vrtce.
- Poučevanje slovenščine naj ostane odgovornost vzgojiteljev in mora biti bolj prilagojeno potrebam otrok tujcev.
- V okoljih, kjer so prisotne različne narodnosti in jeziki, je pomembno ohranjati sedanje rešitve dvojezičnosti (madžarščina, italijanščina).

Področja, ki zahtevajo posebno pozornost – otroci s posebnimi potrebami

- Vedno več otrok s posebnimi potrebami v predšolskem obdobju.
- Vključevanje v redne in razvojne oddelke s sodelovanjem multidisciplinarnega tima za otrokovo zdravje.
- Uveljavitev Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami leta 2019, vendar **še ni izdanih podzakonskih aktov**.
- Izziv predstavljajo **normativi**, ki otežujejo doseganje ciljev zaradi pomanjkljive zakonske ureditve.
- Pogoji za zasedanje delovnega mesta **spremljevalca bi moral vključevati dokončano izobrazbo za vzgojitelja-pomočnika vzgojitelja**.
- Težava **nedosegljivosti strokovnih delavcev za dodatno strokovno pomoč** ustrezno usposabljanje vzgojiteljev, ki delajo z otroki s posebnimi potrebami.

Financiranje

- Povečati državne naložbe za vzpostavitev omrežja vrtcev po celotni državi, ki bi omogočili vključitev vseh otrok.
- Zagotoviti brezplačni vrtec za otroke v zadnjih dveh letih pred vstopom v osnovno šolo ob hkratnem ohranjanju obstoječega programa v celoti.
- Uvesti enotne cene vrtca v različnih občinah, da bi staršem zagotovili primerljive stroške.
- Zmanjšati zgornjo mejo cen vrtca za starše in prenoviti lestvico plačil staršev.
- Prilagoditi financiranje vrtcev glede na določene kazalce, kot so npr. število otrok Romov, beguncev in otrok s posebnimi potrebami, ki potrebujejo dodatne vire (didaktična sredstva in pedagoška oprema).